

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Kommunenheten
103 33 Stockholm

Remissvar - SOU 2018:74 Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (Dnr. Fi2018/03212/K).

Knivsta kommun översänder härmed sitt remissvar.

Sammanfattning

Knivsta kommun anser att större hänsyn ska tas till mindre kommuner med stark befolkningstillväxt genom en högre kompensation avseende stora investeringar i infrastruktur och verksamhetslokaler. I en mindre och snabbt växande kommun utgör snabbt nya lokaler en stor del av lokalbeståndet och lokalkostnaden per barn eller elev för nya lokaler uppgår i många fall till närmare det dubbla jämfört med äldre lokaler. Detta får som direkt följd mindre resurser till verksamheten, stora barngrupper i förskolan och låg personaltäthet i skolan mm. Som exempel ligger Knivsta på plats 274 i riket när det kommer till lärartäthet i grundskolan samtidigt som lokalkostnaderna per elev i kommunal grundskola är 3:e högst i riket. Knivsta kommun anser vidare att glesbygdskommuner ska kompenseras via modellen, dock inte överkompenseras.

Vidare anser Knivsta kommun att staten ska tänka lite mer lika gällande finansieringsprincipen, om principen följs i högre grad ger det många kommuner bättre förutsättningar att genomföra sitt samhällsuppdrag. I tider då det råder stor osäkerhet i många frågor och framtiden är utmanande för många kommuner, är tidpunkten för införandet av förändringar i utjämningsystemet olycklig, vilket borde beaktats i högre utsträckning i utredarens förslag.

Avsnitt 7.2.4 Kompensation för merkostnader i glesbygd införs

Knivsta kommun ifrågasätter gränsen på fem km för utplacering av fiktiva förskolor i modellen och förordar att den höjs, särskilt för gruppen 5-9 barn. Skälet till detta är att en förskola i mycket få fall bör placeras där antalet barn uppgår till 5-9 stycken inom en radie på fem km av kostnadsskäl och få kommuner torde placera förskolor utifrån dessa kriterier i realiteten.

Knivsta kommun anser inte att någon kompensation för merkostnader för övriga kostnader, såsom mat, el, lokalvård etc bör ske i modellen. Dessa kostnader bör inte medföra någon merkostnad i glesbygd jämfört med riket i övrigt och är inte proportionella till merkostnaden för pedagogisk personal.

Avsnitt 7.2.4 Kompensation för ökning och minskning av antal barn 1-5 år, Avsnitt 7.3.4 Ersättning för ökat antal barn i åldersgruppen 6-15 år samt Avsnitt 7.4.4 Kompensation för ökat antal barn i åldersgruppen 16-18 år

Kompensationen för ökat antal barn syftar delvis till att ersätta kommuner för merkostnad till följd av nya lokaler. Kompensationen är dock otillräcklig och ersätter per barn endast under ett år, medan merkostnaden för nya lokaler kvarstår under många år. Kortsiktigheten i modellen gör också att ersättningen varierar kraftigt mellan åren. Ersättningen bör utökas till att gälla flera år samt grundas på kommunens tillväxtnivå i olika intervaller. Den högre lokalkostnaden för nya lokaler driver också upp kostnaden för lokalpeng till fristående huvudmän, vilka erhåller den genomsnittliga lokalkostnaden för kommunal verksamhet.

Avsnitt 7.2.4 Kompensation för socioekonomiska skillnader införs

För att upprätthålla ett högt förtroende för fördelningssystemet krävs en evidensbaserad grund för fördelningen. Knivsta kommun anser inte att evidensen för en socioekonomisk fördelning inom förskolan är tillräckliga och att frågan bör utredas ytterligare innan en sådan omfördelning införs. Knivsta kommun gör inte längre någon socioekonomisk fördelning inom förskolan, delvis av detta skäl, däremot fördelas medel avseende enskilda barn i behov av särskilt stöd.

Avsnitt 7.2.4 Kompensation för minskat antal barn i åldern 1-5 år, Avsnitt 7.3.4 Ersättning för minskat antal barn i åldersgruppen 6-15 år samt Avsnitt 7.4.4 Ersättning för minskat antal i åldern 16-18 år

Ingen kompensation för minskat antal barn i åldern 1-5 år, 6-15 år och 16-18 år bör ske i modellen. Skälen till detta är den dubbelkompensation som det innebär i och med att skatteintäkterna för minskande kommuner redan baseras på en högre befolkning än den faktiska. Inget avdrag görs i modellen för färre invånare, vilket bör täcka kostnaderna för tomställda lokaler vid en minskande befolkning.

Avsnitt 7.4.4 Programvalsfaktorn bör anpassas bättre till skillnader i behov

Förslaget innebär en dubbelkompensation då kommunerna redan erhåller en generell skatteintäkt för invånare i gymnasieåldern oavsett om de går i gymnasiet eller ej och denna ersättning bör täcka de eventuella kostnader som dessa invånare genererar trots att de inte deltar i gymnasieverksamheten. Knivsta kommun motsätter sig därmed förslaget.

Avsnitt 7.6.4 Andel barn och ungdomar som lever i ekonomiskt utsatta hushåll

Knivsta kommun anser inte att ekonomiskt bistånd ska användas som förklaringsfaktor i modellen på grund av påverkbarheten. Utredaren uppmanas att söka andra förklaringsfaktorer.

Övriga synpunkter

I övrigt delar Knivsta kommun utredarens bedömning i stort. Ett medskick från Knivsta kommun är att ett betänkande som heter ”lite mer lika” också borde hantera finansieringsprincipen mellan staten och kommuner. En princip som i högre grad efterlevs skapar lite mer lika förutsättningar för alla kommuner.

Vidare anser Knivsta kommun att tidpunkten för förändringar i utjämnningssystemet kommer olägligt när kommunerna står inför stora utmaningar, där det råder osedvanligt stor osäkerhet kring kommunernas ekonomiska förutsättningar. En möjlighet hade varit att staten finansierat delar av förändringarna genom utökade generella statsbidrag.

Beslut

I detta ärende har Kommunstyrelsen i Knivsta kommun beslutat. Dan-Erik Pettersson, Ekonomichef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Åsa Zakrisson, Förvaltningsekonom, deltagit.